

פרוטוקול מס' 94
מישיבת ועדת הכלכלה

מיום ה' י"ט סיון תשל"ה 29.5.75 שעה 8.30

נכח:

חברי הועדה: י. הורביץ - היו"ר
מ. דרובלס
א. לבני
י. מודעי

מוזמנים:
י. וייס - הת' סוכני נסיעות
פ. מולד - התא' סוכני נסיעות
ק. ליכט-הת' בתי מלון
ש. פדרמן - הת' בתי מלון
מ. דה שליט - הת' בתי מלון
ש. ירון - החברה להגנת הטבע
ד. קולני - יועץ משפטי
ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים
ד. לב - יועץ כלכלי של הוועדה
ח. גבתון - מנכ"ל משרד התיירות

מזכיר הוועדה: פלקסר

רשמה: א. גוטמן

סדר היום: חוק שרותי תיירות תשל"ג - 1972

היו"ר י. הורביץ : אני פותח את הישיבה.
אני מתנצל בשם כמה אנשים שאינם משתתפים, כיון
שהיום מתקיימת ועידת תנועת המושבים.
אנחנו ממשיכים לעסוק בחוק שרותי תיירות.

1. חוק שרותי תיירות תשל"ג - 1972

היו"ר י. הורביץ : הזמנו את נציגי סוכני הנסיעות - יו"ר התאחדות
סוכני נסיעות ותיירות, ואת מזכ"ל ההתאחדות -
את מזכ"ל התאחדות בתל מלון ובשיא התאחדות בתי מלון וכן את מר
ש. ירון מהחברה להגנת הטבע.

ש. ירון : באנו הנה לבקש לו להכליל אותנו בחוק שרותי
תיירות. הנימוק הוא, שהפעולות שלנו, בעיקרן,
מבצעות עבור מערכת החינוך. אנו מבצעים את הפעולות שלנו באמצעות
מוסדות, שהם בתי-ספר שדה, ובתי ספר אלה הם בפיקוח משרד החינוך
ואגף הנער, כך שנראה לנו שמיותר לפקח עלינו בשני כיוונים, כאשר
למדינה יש חלק נכבד בפעולות החברה להגנת הטבע.

יש 17 מוסדות שמרביתם מופעלים על ידי החברה
להגנת הטבע, מלבד שדה-בוקר וכפר עציון. הדברים נקבעים בשיתוף עם
אגף הנוער. המוסדות שלנו נהנים מכספי המדינה; או משרד החינוך
או משרד השיכון, או כהלואה או מענק של משרד החינוך בשיתוף עם
תורמים. יש באגף הנוער מחלקה מיוחדת לטיולים לבתי-ספר שדה
ולאכסניות-נוער.

היו"ר י. הורביץ : אני רוצה לדעת ממה פוגעת הצעת החוק בחברה
להגנת הטבע? מה זה פוגע בכס?

ש. ירון : הפעולות שלנו אינן פורמליות. יש דבר בארץ
הנקרא מדריך תורים, זהו צריך לקבל תעודת
הסמכה, הוא עובר קורס מיוחד וכו'. אנחנו לא משתמשים באנשים מהסוג
הזה ולא בתעודות מהסוג הזה. לעומת זאת, אני לוקח בחור, שיש לו
מ.א. בביוולוגיה או מ.א. בגיאוגרפיה, כמדריך בבית-ספר שדה, ואני
שולח אותו להדריך יום בטיול של מחלקת הנוער והחלוץ בסוכנות -
אומרים לי שהוא לא יכל לקבל תשלום של מורה-דרך, כי הוא לא מורה-
דרך. אני לא לוקח מורה-דרך של שירות התיירות.

היו"ר י. הורביץ : בניה, קבוצה שמדריך אותה בחור מבית-ספר שדה,
שאינן לו סמכות ממשרד התיירות, הוא מסתובב
עם הקבוצה ומסביר לה את פרטי האתר. במה הוא פסול? מה הקושי לתת
לו שכר או הסכם, שאתה רוצה?

ש. ירון : מדריך שלי, שיקח קבוצה כזאת, יש לנו הסכמי
עבודה משלנו. יש נקודות רבות שאינן זהות לכל
שיטת העבודה של מורה-דרך - ואין לי דבר נגד שיטת עבודת מורי
הדרך - אנחנו פשוט לא עובדים לפי עקרונות אלה של מורה-דרך. אין
בחברה להגנת הטבע תשלום מיוחד לעבודה בשבתות ואין שעות נוספות.
התעודה הזאת אינה טובה בשבילי. כל הדבר הזה, אין לו שום נקודות
חפיפה כפי שהמועצה בנויה היום וכפי שאנו חושבים לפתח עוד בהתאם
לאלמנטים החינוכיים, הערכיים והכלכליים.

הסכמי עבודה ושכר - אנו משתדלים לפתח את כל
הנושא בכוון אחר. עד היום, הצלחנו. יש לנו 60 מדריכים מבוגרים.
אנחנו בונים את זה על מוטיבציה. לכן, לנו, זה יכל להפריע.

ח. גבתון : האם אתם מערערים רק בענין מדריכי טיולים או
גם בענין סיורים לחו"ל?

ש. ירון : אני הבנתי שמדובר על תירות נכנסת. אם מדברים
על תירות יוצאת, יש טענה שאנו מארגנים טיולים
לחו"ל. אני יכל להגיד, שעד היום, מה שעשינו בנושא זה, זה היה
באמצעות חברת נסיעות "אופיר", שהיא חברה מוכרת והיא מבצעת עבורנו
את הדברים האלה. אנחנו עושים את הפרסום ורישום חברים, ודואגים
להדרכה, כי אנחנו מעונינים לעשות את הטיול כמיוחד. הסיורים שלנו
זה לא קבוצה הבאה ליון ומקבלת שם מדריך. מקומי כמקובל בטיולים,
אלא אלה אנשים המרצים באוניברסיטאות והם באים לזה מתוך התנדבות
וענין.

יש נקודה פורמלית; כל הזמן טוענים כלפינו שאין לנו רשיון לעסוק בזה. גם את הנושא הזה, אנו מסדרים; עובד אצלנו מומחה נסיעות, וברגע שנקבל את הרשיון - הנימוק הפורמלי הזה יורד. עובד אצלנו מומחה לנסיעות לפי החוק ואנחנו כבר גלגלנו כמה גירות בנושא זה, וזה יסתדר. ואז, גם השענה הזאת יורדת. בענין זה, אנו פועלים כפי שחופץ, כמו כלם.

י. וייס : אנחנו השמענו את דברינו מספר פעמים, גם במשרד התיירות. מה שהארגון הזה עשה עד היום, זה דבר שלא היה מתקבל על הדעת במדינה מסודרת; כי בו בזמן שאנו פועלים לפי החוק ולפי צווים קיימים, החברה להגנת הטבע ביצעה דברים ללא חוק וצו. אנחנו טענו את זה, במשך שנים, וגם היום אנו טוענים, ובכל תקף עומדים על כך, שהענין הזה יחוסל. לא יתכן שאיזה שהוא גוף בארץ יפעל ללא רשיון, בו בזמן שאנו חייבים לפעול לפי חוק וצווים.

זה, שהם עושים את העבודה באמצעות משרד נסיעות, זה לא מעלה ולא מוריד, כי מישהו מוכרח לבצע את קניית הכרטיסים. לי יש משרד בתל-אביב, אם אני רוצה לרשום נוסעים בירושלים - אסור לי לכתוב במודעת פרסום שאנשים יוכלו לפנות למקום זה וזה וירשמו. זה נוח היה לי לעשות זאת, אבל אסור לי. אבל, אנשי החברה להגנת הטבע, יכולים לעשות את זה ואצלם יכולים להרשם בכל סניף של החברה להגנת הטבע. אנחנו עובדים רק במשרדים מורשים ועם תקנות.

דרשנו פעם משר התיירות להפעיל את החוק הזה גם לגבי החברה להגנת הטבע. זה ממש קיפוח. חברים שלנו פועלים במסגרת החוק ועקב זה הם מוגבלים; אם הם רוצים לפתוח סניף קטן ברמת השרון הם חייבים להחזיק במשרד מומחה, וצריך להיות משרד פתוח אל הרחוב. לא יפחות מ-24 ממ"ר, בו בזמן החברה להגנת הטבע מפרסמת מודעות גדולות, ואמנם בפנת המודעה באותיות קטנות כתוב: "באמצעות משרד הנסיעות אופיר".

פ. מולד: בעינינו כל הענין תמוה; החברה להגנת הטבע, במודעותיה, עוברת ביודעים על צו פיקוח שירותים, ולמרות פניותינו לא מצליח משרד התיירות לאכוף את החוק על החברה להגנת הטבע. איך יאכוף משרד התיירות את החוק הזה על כל הענף?

מ. דרובלס: אם נציג החברה להגנת הטבע קרא את הצעת החוק, האם יואיל להסביר לנו במה שונה המבנה של החברה להגנת הטבע מחניונים שהם כלולים בחוק? מדובר על לינה של חמישה ומעלה - על זה חל החוק. דומני, שהחברה להגנת הטבע מארחת יותר מ-5 איש. החברה להגנת הטבע חרגה קצת מסביותיה, ובזמן האחרון היא מארגנת סיורים לחו"ל. נוסף לכך, החברה להגנת הטבע מארגנת יציאה לנופש בארץ, לאו דוקא לנוער, אלא גם למבוגרים, אם זה לסוף שבוע ואם זה לתקופות יותר ארוכות, בתנאי מרגוע. אנשים - במקום לצאת להבראה - יוצאים באמצעות החברה להגנת הטבע, ונכון שזה משובץ בסיורים והדרכה, בידיעת הארץ, אבל בעיקר באים האנשים למקומות אלה כדי לנוח.

אולי נוכל לקבל הסבר, למה זה צריך להשאר כפריצה בחוק? אם אנחנו מחוקקים חוק, החל על כל התיירות, הן תיירות פנים והן תיירות חוץ, סוכני נסיעות וכו', על כלם יחולו דברים אלה המוצעים בנור - במה שונה החברה להגנת הטבע שהיא עוסקת בדברים מסוג זה, מארגנת סיורים ובתי-מרגוע, ויש גם מקרים שמתאכסנים באכסניות, אנשים מחו"ל הבאים לסיורים מסוימים. למה החוק הזה לא צריך לחול על החברה להגנת הטבע? במה זה יפגע בכם?

ח. גיבתון : החברה פועלת - ולא רק כסוכן נסיעות - מבחינה זאת שהעלו כאן נציגי סוכני הנסיעות, אלא במדה מסוימת גם כמוביל. החברה מעמידה גם רכב לצורך הסיורים. השאלה אם מוביל סתם חייב בקצין בטיחות? האם אתם חושבים שהחברה אינה חייבת בקצין בטיחות ובכל אותם כלים שחייב מוביל אחר?

מ. דרובלס: האם הסיורים שאתם מארגנים הם רק סיורים בחיק השבע, או אתם מארגנים גם סיורים עירוניים?

ש. ירון :

לגבי הטענה של סוכני הנסיעות, אני חושב, שאין טעם לדון בנושא, כאשר אני מראש הצהרתי שאנו הולכים לסדר אותו ואנו נמצאים במו"מ בשלב סופי עם משרד התיירות לקבלת רשיון לסוכן מורשה.

בשביל לקבל סוכנות, צריך שהשטח יהיה 25 ממ"ר, צריך להשליש ערכות בקאית ושיהיה לנו מומחה. אתה יכול להגיד אחר כך שאתה לא רוצה בי כי אני מתחרה בך. אבל, דנים כאן אם נהיה כפופים לחוק שכפופים לו שאר האנשים בנושא זה. היו לנו קשיים לארגן את זה, ואנחנו עושים את זה עכשו. אני לא חושב, שלצורך הדיון צריכים להביא דברים לא נכונים; לטיולים בחו"ל נרשמים אך ורק במשרד המרכזי. אי אפשר להרשם בכל משרד וגם לא נרשמים בכל משרד, אפילו לא בירושלים ובאשקלון, אלא רק במשרד המרכזי בתל-אביב.

מה שונה החברה להגנת הטבע מחניון? חניון ניתן לצורך ליגה, עם מקרר עם תא הקפאה וכו'. החברה להגנת הטבע מקיימת מוסדות חינוך, ואתה לא יכול לבוא לבית-ספר שדה באפן אישי-פרטי וללון שם, במקום כמו עין-גדי. לרוב באות כתות בתי-ספר ל-3-4 ימים. זענין הוא שבתי-ספר שדה מיועדים לשמש תלמידים. ואז אמרו: מה יהיה בסופי-שבוע, היות ותלמידים לא יבואו בסוף שבוע ובחגים. לכן, אמרנו, שבימים אלה נשלב את זה עם מבוגרים. זה בית-ספר שדה, אשר המדריכים בו עובדים בפיקוח משרד החינוך. הר-גילה הוא בית-ספר שדה.

מ. דרובלס :

עין-גדי וגוש-עציון מקבלים אנשים פרטיים.

ש. ירון :

זה בית-ספר וזה מוסד חינוכי וזה אינו חניון. לכן, אי אפשר לבום לשם באפן פרטי אלא במסגרת כתות בתי-ספר או סיורים של מבוגרים, כאשר זה מאורגן. אין הרשמה של אנשים פרטיים ואין סיורים כאלה של קבלת בודדים.

לגבי הסיורים העירוניים: אנחנו מפתחים את זה עכשו, בעיקר רק לתלמידים. זה דבר חדש. אנחנו עושים דבר הנקרא סל"ת - סיור ללא תשלום, ואנחנו מזמינים אנשים לסיורים בירושלים, כאשר זה לא עולה כסף למשתתפים בו. המדריכים עושים את ההדרכה בהתנדבות. אתה יכול ללכת ל-5 שעות סיור סביב החומות או בתוך העיר העתיקה.

אנחנו עושים עכשו פעולות לתלמידים בעיר ובאזור בו נמצאת העיר. בקרית-שמונה אנחנו מוציאים תלמידים מהכתות לאזור, כדי לחבב עליהם את האזור. אלה פעולות עירוניות, מלבד ה-סל"ת שאנו עושים.

החברה פועלת כמוביל. אנחנו עובדים בהתאם לרצון המזמין; אם המזמין רוצה לנסוע באוטובוס של אגד - אנחנו נוסעים באוטובוס של אגד. אם המזמין רוצה לנסוע ברכב אחר - אנחנו שוכרים רכב אחר. אין לנו רכב שלנו. אנחנו עובדים עם "המסייל" ויש להם משאיות וטיוליות.

היו"ר י. הורביץ :

אין יתפתחו הדברים? היום יש לכם בית-הארוחה, יש לכם בית-ספר שדה ואתם מלינים שם אנשים. בשלב מסוים כדאי לך לבנות מבנה יותר נוח - אנשים משלמים עבור מבנה יותר נוח. אחר כך, אתה מחליט שאתה יכול בעצם לקנות לך משאיות כי אז לא תהיה קשור בהשכרת משאיות. אני מדבר על ההגיון. הלא יכול להיות שבשלב מסוים אתה תחליט לקנות משאיות ולא להיות לקוח של מי שיש לו משאיות. מדוע לא תתקדם לאט לאט ותפתח לך את השרותים האלה לעצמך? באיזה מקום אתה תקום ותאמר: אני עוסק רק בזת?"

ש. ירון :

אני לא בונה ולא מסוגל לבנות. אני לא יכול לקבל רשיון לרכוש משאיות. אני יכול לקבל רשיון להפעיל דבר כזה, בתנאי שאני מסייע אנשים שאני לא מקבל תשלום עבור זה.

היו"ר י. הורביץ :

אם הוא ילך למשרד התחבורה ויאמר שיש לו במועדון שלו 50,000 איש והוא לא חייב להיות תלוי באחרים, ויש לו מדריכים שלו העובדים בשכר נמוך, והוא רוצה גם להוביל את האנשים שלו. מדוע, בעצם, לא תוכל לטעון כך?

ש. ירון :

אני לא יכול, כי לא נותנים רשיון לזה. אתה צריך להודיע שאתה לא תיקח כסף. אני לא יכול. זה לא מעשי. על השאלה מדוע לא אבנה מבנים יותר נוחים ואפתח - כי ב-90% המוסדות האלה אינם מתחרים אתי. אף אחד לא יבנה מלון בצוקי דב ולא בהר מירון. אולי בעין גדי עכשו יבנו. העקרון הוא, שלפי תקנון החברה להגנת הטבע, אם היא מחר מתחשלת - הרכוש עובר למדינה. אנחנו לא חברה פרטית. המוסדות האלה קמו ע"י המדינה בשביל

המדינה. אנחנו בסך הכל משמשים מערכת עזר במשרד החינוך.

א. לבני :
בסוף דברייך היה רמז למה שרציתי לשאול.
החברה להגנת הטבע נתמכת ע"י תקציב המדינה.
דברת על תקנון או תזכיר. האם אתה יכול להמציא עותק מזה? אם החברה
נתמכת על ידי המדינה בצורה זו או אחרת, למה לבנו לעודד התחרות
של חברה כזאת עם האזרח הפרטי אשר אינו נתמך ע"י הממשלה? אם תרצה
לפתוח משרד, אני אתנגד כי אראה בזה התחרות בלתי הוגנת, כי כל מה
שאתה עושה ממומן ע"י אזרחים וע"י אותו סוכן נסיעות שאתה עומד
להתחרות בו.

ש. ירון :
התקציבים הם תקציבי משרד החינוך לפעולות
מוגדרות. אני לא מקבל כסף כדי להחזיק את
המשרד בתל-אביב ולעשות פעולות למבוגרים. אני מקבל כסף להחזיק
בתי-ספר שדה. אני מקבל תקציב כדי להחזיק מוסדות חינוך המשרתים
תלמידים. מעבר לזה, יש לבנו פעולות למבוגרים. אני לא נותן פעולות
למבוגרים, חיינם. התקציב הכולל של אגף הנוער לנושא של טיולים -
אשר אני חלק ממנו - הוא 3 מליון ל"י. מתוך זה בתי-ספר שדה
מקבלים לפי מספר המדריכים ויש תכניות הדרכה לתלמידים, יש יעוץ
למורים של בתי-ספר עממיים ותיכונים. אנו משמשים קבלן-משנה.
אין לזה קשר לטיולים בחו"ל.

היו"ר י. הורביץ : אני לא מערער על הפעילות שלכם ותבוא עליכם
ברכה. הכוונה היא לקבוע מסגרת לעתיד.

איך אתה נוהג היום בעניין נסיעה לחו"ל? אדם בא
ואומר שהוא רוצה לנסוע לחו"ל בטיול שלכם והוא לא חבר בחברה
להגנת הטבע. הוא לא צריך להיות חבר בחברה להגנת הטבע, נכון?
האם זה משק כספי סגור?

ש. ירון : כן.

היו"ר י. הורביץ : מי מטפל בזה? האנשים הנמצאים במנגנון זה או הכי?

ש. ירון :
היות ויש לחץ להפוך את זה לסוכנות מוכרת
ולקחת מומחה לזה, אך עובדיטבזה היום שלשה
אנשים עם מערכת כספים נפרדת. הכוונה שלנו שישאר עודף ובוזה לעשות
פעולה נוספת בהגנת הטבע ובשמורות הטבע.

א. לבני : האם בהנהלה יש נציג של משרד החינוך?

ש. ירון :
הנציג הוא יעקב אליהו. חוץ ממנו, נמצא בהנהלה
נציג ועדת הכספים ח"כ ע. אמוראי ובוועד שלנו
נמצא מכאל גל, שהוא מנהל אגף הנוער.

ח. גיבתון : אם יוציאו אותכם מהחוק, מה יפריע לכם לקחת את
המומחה?

ש. ירון :
זה אני חייב לעשות גם בלי החוק החדש. זה מחייב
אותי בלאו הכי. אני מתכוון לעשות את הסוכנות
הזאת. אני מתכוון לגבי טיולים בארץ.

ח. גיבתון :
אם באה קבוצת צלינים ואומרת שהכומר שלה מבין
בענייני דת נצרית הרבה מהמדריך הישראלי, בכל
זאת אנו מחייבים אותו לקחת מדריך ישראלי. למה אתה חושב, שצריך
לחייב אותם לקחת מדריך ישראלי ואת חברי האגודה לא צריך לחייב?
אתה אומר שצריך להוציא אותך מהחוק כי למדריכים שלך יש הכשרה אחרת.
הכומר של קבוצת הצלינים אומר שהוא מבין יותר מהמדריך הישראלי,
בענייני דת, והוא שואל למה הוא צריך לקחת מדריך ישראלי, זה גם
עולה לו יותר כסף.

למה צריך לחייב את הקבוצה הזאת ולעומת זאת
קבוצה של אזרחים ישראלי, לא?

ש. ירון : אתה שואל למה לא לחייב קבוצת ישראלים לקחת מדריך לפי החוק הזה? כאשר אנו מדריכים, אנו מדריכים את חברי הגנת הטבע ואנשים אחרים כאשר המדריכים מאושרים ע"י משרד החינוך. מדריך שלנו הוא בעל כשר יותר גבוה והיתרון שלו שהוא הרבה יותר טוב. אין לנו מדריכים לכל הארץ, וזה מה שיש למשרד התירות. אצלנו, מדריך בעין-גד, הוא מדריך החי בעין-גדי ומדריך שם. לעומת זאת, אני מוכן שיבדוקו אם יש מדריך היכל להדריך בעין-גדי כמו המדריך שלנו בעין-גדי.

היו"ר י. הורביץ : צריך להיות שיתוף פעולה בין משרד החינוך ומשרד התירות בנושאים אלה.

מ. דרובלס : מה הקושי, שמדריך בעין-גדי יוציא רשיון לאזור שלו, אם הוא יכל להדריך רק בעין-גדי?

ש. ירון : זה, אפשר.

מ. דרובלס : במדה ובמסגרת החוק נכנס משהו לגבי החברה להגנת הטבע, יקבל מדריך בעין-גדי רשיון הדרכה בשטח מוגבל. האם אותך, זה יספק? אתם אומרים שאתם משהו מיוחד ויש לכם מדריכים לאזורים מיוחדים, אז מדריך בעין-גדי שאיננו מדריך במקום אחר - יוציא לו רשיון במקום זה. אותו דבר, לגבי אילת ואותו דבר במקום אחר.

ש. ירון : אני חושב, שזה מיותר היום. אני היתי מציע לעשות את זה לכלם, למרבית המדריכים.

י. וייס : האם לא משונה הדבר, ואגודה עותומנית, המעודדת אהבת הטבע, מה לכם ולנסיעות לחו"ל, בכלל? למה לכם לפתוח סוכנות נסיעות כשיש 160 משרדים בארץ היכולים לכסות את הנושא הזה? כשם שלא עלה על דעתנו להקים ארגון לחובבות טבע, אני לא חושב שתעשו מחר מזון מהטבע, כי יש חנויות מיוחדות לזה. אני חושב, שאתם נהנים מאיזה שהיא תמיכה ממשלתית וקשה להגדיר לאן זה מופנה. בשביל מה אתם צריכים לעסוק בנסיעות לחו"ל?

פ. מולד : יש בארץ טיולים, שמבחינת הרמה המקצועית-ספציפית, אינם נופלים מטיולים של החברה להגנת הטבע, והיתי אומר שבמקרים מסוימים המחירים שהאזרח משלם עבור טיולים אלה, נמוך מאשר הטיולים של החברה להגנת הטבע.

י. וייס : זה לא חוק תירות אלא זה חוק פיקוח. לוא זה היה חוק תיירות, זה היה צריך להיות חוק לעידוד התיירות. אך באותם דברים שמשרד התיירות עוסק, יש הגבלות.

לנו קל לא להתייחס לחוק, כי אנו מוזכרים רק בפסקה קטנה. מה שקיים בחוק אלה הגבלות שאין להם יסוד, כי זה לא מקובל בעולם היום להנהיג הגבלות מסוג זה. החוק אינו מתייחס למשרדי נסיעות, אינו מכסה את הנושאים בקטגוריה למשרדי נסיעות. אנו מטפלים בנושאים רבים מאד אשר החוק אינו מזכיר בכלל.

בסעיף 12 של החוק המוצע, אנו רואים הגבלה

ופיקוח.

נסיעות לחו"ל, שזה נושא די רחב היום, בכלל אינו מוזכר. לכן, החוק הזה, מבחינתנו, לא עונה על הדרישות. רואים לפי ההצעה, שלא החליפו אתנו דברים לפני שהכינו את החוק, ולא עסקו בזה אנשי מקצוע. ספרו לנו, אמנם, שיש הצעת חוק כזו. לוא היו מתייעצים אתנו, היינו אומרים מה דעתנו, כי אנו מעוניינים שיהיה חוק. במשך שנים, תבענו ממשרד התיירות שיהיה חוק. אנחנו מוכנים לעשות הכל מבחינת ההגבלות והפיקוח הנדרשים ע"י משרד ממשלתי, בתנאי שבחוק יוגדרו הזכויות והחובבות. החוק הזה, איננו נותן תשובה בענין זה. זה חוק הגבלות ופיקוח, אבל אין בזה שום דבר חיובי.

ח. גבתון : החוק הזה ידוע לכם כבר שנה. למה לא הצעתם שינויים?

י. וייס : הצענו דברים, אך הם אינם משתקפים כאן. גם אחרי פרסום הצעת החוק, העברנו לכם תזכיר.

כשדובר על נסיעות לחו"ל, יש נסיעות במטוסים, לבודדים ולקבוצות, יש נסיעות באניות ויש נסיעות במכוניות. זה ענף שלם, שצריך להכיר אותו.

לוא החוק היה מתיחס לזה במדה קטנה, היינו אומרים שצריך להרחיב את זה. אבל, לא מזכירים את זה בכלל.

כתוב פה: תיירות נכנסת ותיירות יוצאת. אחר כך, יש פרשנות רק לגבי תיירות נכנסת; איך לכלכל בתי-מלון, מה עושים עם בעלי-מונית שגכה יותר מדי כסף מתייר, אם המדריך היה טוב או לא וכו'. כל זה אינו נוגע לתיירות יוצאת. כשאנו פועלים לפי צו ממשלתי מבחינת הרישוי, אנחנו גם צריכים לפעול במסגרת כל אותם הדברים עד שאנו מגיעים עם התיירים לחו"ל. בענין זה, יש הרבה לעשות. בענין זה, הייתם צריכים לתאם את זה אתנו, כפי שאמרנו בתזכירים, שהחוק צריך להיות גלובלי ויכסה את כל הענף.

י. מודעי : האם ההתנגדות היא רק מפני שבחוק חסרים דברים פוזטיביים? האם לזה אתם מתנגדים, או אתם לא מקבלים את החוק מפני שאין בו דברים פוזטיביים כמו עידוד וכו'? אם אתם מתנגדים להגבלות, לפיקוח ולאיסורים - אתם צריכים להגיד לאיזה, כי כלם נוגעים לכם.

פ. מולד : אנחנו אומרים, שבסך הכל קיים צו פיקוח למדריכים ושרותי לגבי סוכנויות נסיעות. הצו הזה סוגר את ענין הפיקוח בצורה די טובה ויעילה. הבעיה שלנו ושל הצו היא, שמשרד התיירות אינו מצליח לאכוף את הצו הזה על גורמים שהם אינם מורשים. הצו טוב לגבי גורמים מורשים. הוא לא טוב לגבי גורמים שאינם מורשים, מכיון שמשרד התיירות פשוט לא עושה את זה. הראיה, שיש כאן נציג החברה להגנת הטבע, שבמשך שנים עובר על הצו הזה ומשרד התיירות לא עושה דבר בענין זה.

צו הפיקוח מכסה כליל את הנושא של סוכני נסיעות, ולמדנו לחיות אתו. נוצר מצב, שסוכנים מורשים מקיימים את הוראות הצו, בעוד שקיימים סוכנים בלתי מורשים למאות, שעליהם לא חל הפיקוח.

לפני כחדשיים היתה שאילתא בכנסת לגבי איזה שהוא טיול, שקרה בו משהו, והתברר שהטיול אורגן על ידי סוכן שאיננו מורשה. שר התיירות אמר שהוא איננו יכול לכפות את הצו על סוכנים שאינם מורשים.

י. מודעי : נאמר שיש צו אחר ותקנות אחרות. מה יש לכם נגד הכתוב כאן? א. שהוא לא שלם ואין בו חלק פוזטיבי. אבל, מה יש לכם נגד מה שכן כתוב פה?

א. לבני : זה שיש לחייב את העוסק בזה להמציא ערובה, ולענין סוכנות נסיעות יש התחייבות לפקדים. זה נוגע לכם.

פ. מולד : בהחלט. אנחנו יושבים כדי לעשות ראורגניזציה בכל הנושא של ערביות כספיות.

א. לבני : אתם גם סוכנות נסיעות וגם משרד טיולים. לפי החוק, אני חושב שהחוק מאלץ להוציא רשות לעסוק בזה ולקבל רישוי לכך.

י. וייס : זה גם היום קיים. עד היום צריך גם ערביות. סדר-הגדל נקבע מפעם לפעם. עד היום זה היה 50,000 ל"י. לאור ההתפתחויות האחרונות אנחנו מדברים על רבע מליון ל"י. מדובר במשרדים חדשים הנפתחים היום. הגענו לאיזה שהיא הסכמה עם משרד התיירות - זה עוד לא נקבע ויכל להיות שזה יהיה 180,000 ל"י - שכל משרד חדש יצטרך להמציא את הערבות. לוותיקים יש הסדר שהם נותנים 50,000 ל"י. (היו"ר י. הורביץ: למרות שערך הל"י ירד). נוסף לזה, יש ביטוח סיכונים שהוא בסכומים עצומים, למקרים של פשיטת-רגל. זה ביטוח חובה.

היו"ר י. הורביץ:

נפגשנו עם מורי-הדרך. הוצג בפנינו מסמך. דובר על צרת הקומיסיונים והתחרות בשטח זה. הסוחרים טוענים, שהם נפגעים בצורה קשה, והם טוענים קשה נגד הקומיסיונים. אתם, אולי, הייתם גם כן מאושרים לוא זה לא היה קיים. היתי רוצה התייחסות ברורה בענין זה. מה אתם אומרים בענין מתן עמלה ע"י חנויות וסוכנויות, והשתתפות הסוכנויות בענין חבזנה בחנות.

י. וייס:

אנחנו נגד עמלות וקומיסיונים, כבר שנים. אנחנו בכלל לא צד בכל הענין הזה.

היו"ר י. הורביץ:

מדוע אתה לא צד? אתה בותן הוראה למורה-דרך: נא להתעכב בחנות זאת וזאת, בבית מסחר זה וזה, שהוא, נביח, של אחד מאתנו ויש לך ענין בזה ואתה מתחלק אתי בשותב הבאה ומורה-הדרך מקבל חלק ואתה מקבל חלק. מדוע אתה מחוץ לענין? בהחלט בענין. מדוע? אתה יכל להנות מהחנות ולהתחלק אם מורה-הדרך. במיוחד, כאשר ידוע שמורים למורי-הדרך להתעכב ע"י בית מסחר מסוים. מדוע אתה לא מעורב? אתה מעורב מאד.

י. וייס:

אנחנו מיצגים את התאחדות סוכני הנסיעות בישראל ולא את איגוד סוכני התיירות. זה נושא של איגוד סוכני התיירות.

פ. מולד:

התאחדות סוכני הנסיעות עוסקת באותם נושאים שהישראלים מוציאים לחו"ל. יש לנו, בתוך ההתאחדות, גוף הנקרא איגוד סוכני התיירות העוסק בתיירים הנכנסים לישראל. האנשים האלה מיצגים גוף הנמצא בחו"ל, ולכן הם לא נמצאים כאן.

י. וייס:

אנחנו מכירים את הנושא. אולי יש מקרים חורגים, אבל בדרך כלל חברים שלנו לא נכנסו עד היום לענין הזה ומרגישים עצמם ברמה גבוהה מכדי שיכנסו. לענין הזה של עמלות. מעולם לא נגעו בהסכמים עם חנויות לתיירים. הם לא מתעסקים בזה. הם מתעסקים רק בביצוע הטיול ומוסרים אותו בידי המדריך. אנחנו מעונינים שהתייר יעזוב את הארץ, כשהוא מרוצה. אנחנו עוד לא הגענו לזה, שנצטרך לבקש עמלות מחנויות ומסעדות.

היו"ר י. הורביץ:

אתה מתכוון לכלם? גם לחלק השני?

י. וייס:

יש מקרים חורגים, אולי גם בינינו. אבל, באפן כללי אני יכל להגיד, ש-95% ממשרדי הנסיעות בארץ, לא נגעו בענין הזה עד היום.

היו"ר י. הורביץ:

המסמך שהראו לנו, אומר למורה-הדרך: עליך להתעכב במקום זה וזה, שם לאכול, שם לקנות...

י. וייס:

לאכול - כן, כי אנחנו משלמים עבור הארוחה. ענין קניית המתנות - היכן לעצור - זה בידי מורה-הדרך. באפן כללי, אנחנו לא מתעסקים בזה.

היו"ר י. הורביץ:

אתם בעד זה שענין העמלות יכנס לחוק, ויהיה ברור שזו עבירה פלילית?

י. וייס:

השאלה אם זה ניתן לביצוע. אנחנו מכירים את הדבר הזה, כפי שהוא מתנהל עד היום. אנחנו נלחמנו ואף נלחמים היום בענין זה של מכירת טיולים ע"י קונסירג'ים בבתי-מלון. אנחנו פועלים לפי החוק, יש לנו הוצאות, אנחנו מפעילים משרדים עם כל ההוצאות הכרוכות בזה, והיום כל תייר יכל לרכוש טיולים ע"י אנשים בתוך בית-מלון, כשהאנשים האלה זוכים לעמלה, כאשר אין להם משרד וכו'.

נלחמנו נגד זה ועד היום משרד התיירות לא השתלט על זה. אין דבר יותר קל מאשר לבוא לבית מלון ולמכור לתייר טיול ולקבל עמלה בלי להחזיק משרד ובלי הוצאות.

השאלה אם אתם תמליצו על חוק האוסר עמלות

על קניות בחנויות, וזה יהיה פלילי - השאלה אם יעמדו בזה.

היו"ר י. הורביץ: אם זאת בזרה, אם הציבור יכל לעמוד בזה או לא - זה לא משנה, כרגע. השאלה היא מה נעשה בשטח זה בארצות אחרות? היום יש קצת האטה בתיירות גם באירופה ואתם קשורים יותר ביצוא תיירות מאשר ביבוא. כשאני בא אליך ורוצה לנסוע לאירופה, אתה מציע לי חמישה בתי-מלון בשוויצריה או בהולנד, ואתה מכוון אותי לשם. באירופה נהוג לקבל עמלות עבור הפניה לבתי-מלון?

י. וייס: כן. למדריכים.

היו"ר י. הורביץ: אני מדבר גם על סוכני נסיעות. אם אתה שולח תייר לבית-מלון בקופנהגן, אתה מקבל אחוזי עמלה, באפן גלוי?

י. וייס: כן.

היו"ר י. הורביץ: זה אמור גם לגבי מקומות לקניית מזכרות?

י. וייס: אין לנו הסכמים כאלה על קניית מתנות. הדבר הוא פשוט: אם אנחנו שולחים מפה תיירים לחו"ל, לבית-מלון, אנחנו פועלים באמצעות סוכני נסיעות בחו"ל ואיננו עושים את זה ישירות עם בתי-המלון. אנחנו עושים את זה עם קולגים בחו"ל; אנו שולחים להם תיירים והם שולחים אלינו. כשאנחנו שולחים אליהם תיירים, אנחנו מבקשים לדעת את המחירים של בתי-המלון ומחירי הסיורים במקום, הם מוסרים לנו ואנחנו שולחים את התיירים.

היו"ר י. הורביץ: אתה אומר, שיש לכם סחר-חליפין. אז אין לך מה לעשות אם אתה עוסק רק ביצוא?

י. וייס: משרדי נסיעות בארץ קשורים עם משרדי נסיעות בחו"ל. יכל להיות קשר חד-צדדי ויכל להיות קשר דו-צדדי. השאלה היא במה הקשר מתבטא. הקשר מתבטא בזה שאנחנו פונים לסוכן נסיעות בחו"ל ואומרים לו, למשל, מר בן ששון יבוא עם ששה איש, ואני מבקש שתארגן לו בית-מלון סוג ב' או סוג א' ברומא, וכן תארגן לו טיול כזה וכזה. העמלה נקבעת ביננו. אבל, אין כל קשר לקניית מתנות. יכל להיות, כאשר המדריך שם לוקח את התייר לטיול, הוא עוצר בחנות שיקנו מתנות. הענין הזה מקובל.

אבל, דבר אחד צריך לקחת בחשבון בכל הדיון: בארה"ב ענין העמלות הצדדיות האלה עוד לא כל כך מפותח, אבל יחד עם זה אין להם שום הגבלות לגבי משרד נסיעות ז"א, אם אתה מחליט היום לפתוח משרד נסיעות, אתה לא צריך שום דבר מיוחד, אלא רק כסף כדי לשכור את המקום. לכן שם יש המון משרדי נסיעות. הם לא צריכים רשיון ולא מומחה וכו'.

י. מודעי: אם אתם, בפרוספקט שלכם מציינים שתשכנו את התייר ברומא במלון עם מקלחת ומים חמים ומתברר שהישראלי שהגיע במצא 2 ק"מ רחוק מלב העיר, בלי מקלחת, האם אתם מקבלים על עצמכם את האחריות? מדוע אין בחוק הזה שום מגבלה ופיקוח בתחום הזה? אפילו אם הביצוע הוא אקס-טריטוריאלי, כי הטדובר בישראלי היוצא. אני לא מצאתי בחוק אפשרות לכסות נושא כזה, שסוכני הנסיעות שוענים שהם אחראים לו והם לא מתבערים מהענין הזה.

י. וייס: זה בדיוק. זה גם ענין של הדרכה המובטחת, מזון, רמת טיולים, כל מה שמובטח בפרוספקט. אני מסכים שזה צריך להיות בחוק.

ד. קולני: החוק מכסה את זה מבחינה זאת שהוא נותן סמכויות להתקין תקנות בענין הזה. היום קיימת מערכת צוויים לגבי סוכני נסיעות. המערכת מבוססת על חוק צווי פיקוח שרותיים. על פי החוק, בגלל הסמכויות הכלליות יכלנו להתקין אותם צוויים המאפשרים פיקוח גם מבחינה זאת. גם בחוק הזה יש סעיפים המאפשרים להתקין תקנות ולעשות חקיקת-משנה לדברים מסוג זה.

י. מודעי: יש הבדל בין חוק הפיקוח על מצרכים ושרותים שבו אתה יכל לתפוש כל מי שנותן שרותים, לבין חוק ספציפי לענף התיירות. אני היתי קורא לזה הזנחה של התייר הישראלי בחו"ל.

בחוק זה אין אף סעיף אחד לישראלי היוצא ונמצא בחו"ל? אני יכול להראות לכם, על פי משקל הדברים, סעיפים שהם בעיני לגמרי משניים בנוגע לתיירות-פנים. זה ראיתם צרך להכניס, ואפילו לא רפרנס אחד שהשר יבטיח תקנות לקיום התנאים המובטחים לתיירות ישראלית בחו"ל.

ד. קולבי: אנחנו מפקחים על סוכני נסיעות, על השרותים שהם בותנים.

ח. גבתון: החוק בא בעיקר להגן על תעשית התיירות הישראלית, ז"א על התיירות כאלמנט במשק המדינה וכאלמנט המכניס מטבע זר, ולהגן על תיירים הבאים לישראל. זו המטרה העיקרית של החוק. אני מוכן לקבל, שבענין זה של הגנה על הישראלים היוצאים כתיירים לחו"ל, מבחינת קיום ההתחייבויות של הסוכנים - כאן אין לי שום התנגדות שתהיה התייחסות ספציפית לזה.

י. מודעי: אם לא תכניסו את זה בחוק הזה - אני צופה עוד חוק בשנה הבאה, בקשר לישראלים בחו"ל.

היו"ר י. הורביץ: זה יעזור לתיירות המקומית אם תדרוש קריטריונים ברורים.

ח. גבתון: בכל מדינה יש חוקי תיירות שלה.

א. לבני: האם הסוגיה שהועלתה בקשר לשרותים של משרדי בנסיעות, האם חוק הליכות מסחר אינו צריך לכסות נושא זה? היתי רוצה ככל האפשר פחות סמכויות לשר התיירות.

מ. דה שליט: בחוק הזה חסר הצד הפוזטיבי. אין פה הגדרות מה זה מלון, מה זה ארבעה ככבים, מה זה חמישה ככבים. התקנות בענין זה, משתנות, ז"א זה איננו נתון לשיפוט של חוק, אלא להסדרים בין משרד התיירות לבין מי שבונה את המלון. מדובר כאן בהשקעות עצומות, וזה נתון לשרירות הגוף המבצע. לא מוגדר היחס בין האורח לבין בעל המלון, בין אם זה ביטוח או איבוד הנכסים שלו. כל הצד של היחסים בין האורח ובעל המלון, לא מוגדר.

סעיף 2.(5) בדף 86 אינו מוגדר טוב. נאמר כאן: כנסים, סימינרים וכו' המיועדים לתיירים. אבל יש גם כנסים של מפלגות וסימינרים באוניברסיטאות ולא יתכן שהחוק הזה יחול עליהם. זה לא מעשי וזה לא יכל להיות. אבל, זה ענין של ניסוח וצריך לשנות את זה.

סעיף מס. 3: הדברים הכתובים כאן, צריכים להיות מעוגנים בחוק ולא יכל להיות כר נרחב של תקנות, בלי שהחוק מגדיר באיזה מסגרת יכולות להיות התקנות האלה.

סעיף מס. 5 - אנחנו בעדו. כתוב: "לרבות מחירי מינימום", ובתי מלון היו רוצים שיהיו מחירי מינימום, וזה לא כל כך פשוט.

בקשר לעמלות: אנחנו כלנו נגד עמלות. אני חושב, שכל הענף מתנגד לעמלות. אני מתייחס לעמלות כפי שמוגדרות בחוק, ז"א עמלות תיווך. השאלה אם זאת גזרה, שהציבור יכל לעמוד בה. לדעתי, לא יעמוד בה, כי זה יקבל צורות אחרות, כי אז האיש לא יקבל עמלה, הוא הוא יבוא לאותה חנות ויקנה חליפה בעשר ל"י. לצערנו הרב, זה כך בכל העולם.

השאלה היא, אם החוק הזה עומד במבחן דמוקרטי, האם זה חוק היכל להיות בספר החוקים של המדינה.

סעיף מס. 12: מדוע "מי שמוסמך"? מדוע לא בית המשפט?

סעיף 12.(3) אני חושב, שזה סעיף דרקוני, שצריך להכיל חיזור וחנופה אחרי כל מי שבא למפעל...

זה קשור בהתנהגות של בן-אדם ולא בקריטריונים אובייקטיביים. כשבעל הרשיון לא עמד בהתחייבויות כלפי ספקים - רשאי השר לבטל את הרשיון שלו. מה ענין הממשלה להתחייבויות בין בעל מלון וספקים? ילך בעל המלון לבית המשפט וידון בבית משפט עם הספק. זה גם לא נכון לבני מערכת כונסי הנכסים. זה סותר כל תהליך עסקי. נניח, שבית-מלון עבר לכונס נכסים, אז השר יכל לשלול ממנו את הרשיון? מדוע? ואם כונס הנכסים רוצה להפעיל את המלון? הוא יכל לפרק אותו או להפעיל אותו.

זה לא יכל להיות דבר הנתון לשרירות השר או

נציגיו.

י. מודעי: כל הדברים של צדק ויושר וזכויות האזרח - אני מציע שלא תכנס לזה, כי אלה נקודות פורמליות, שהוועדה מתמצאת בהן כמו בעלי בתי-המלון. אני מציע, שתתיחס לנקודות ספציפיות לבתי-מלון. שלא להתערב בענין כונס הבכסים - חזקה עלינו שאנו מבינים את הענין הזה.

מ. דה שליט: סעיף 12.ג. : מה זאת אומרת "שלא בידי השר"? "רשאי לערער בפני השר" - זה אחרי הסגירה. הערעור הוא בפני אותו איש שנשלח בידי השר לסגור עסק או להטיל עליך איסורים, ואתה מערער בפני אותו אדם. זה חוק האומר כך: אני מתקין תקנות, אני מפקח על התקנות, אני מעניש אותך, ואם אתה רוצה - תערער בפני. כך בנוי החוק.

שמעתי בפעם האחרונה, שדרוש משפט מהיר, כדי שתייר יוכל להתלונן. אני חושב, שזה נכון, אבל זה איננו עונה, כי התייר צריך אישור מטעם היועץ המשפטי של הממשלה, שיוגש. ואז, קדם כלן התייר הנמצא כאן שבוע ימים, ילך ליועץ המשפטי? לכן, אני אמנם חושב שצריכים להיות בתי-משפט לשיפוט מהיר, אבל זה איננו עונה לענין. משפטים שיהיו בין תיירים לבין גורמי תיירות, 90 מתוך 100 יהיו בעסקי חנויות בהן קנו תכשיטים ודברים אחרים ואחר כך כאשר מסרו להערכה התברר שהמחיר לא תאם. אלה דברים שילכו למשפט. במקרה שמלצר לא שרת את התייר כהלכה - הוא לא ילך לבית משפט לדון את המלצר.

סעיף 17. - איש שמונה מטעם השר, רשאי להכנס לכל מקום ולערוך חיפוש ולתפוש כל דבר... וזה בלי צו מבית משפט. אנחנו לא מבינים מדוע כל מבקר אשר מונה מטעם השר יכל לתפוש כל דבר בכל עסק כזה. שוטר לא יכל לערוך חיפוש בלי צו מבית משפט. איך זה יתכן שאיש שמונה ע"י השר יערוך חיפוש בלי צו מבית משפט?

היו"ר י. הורביץ: זה קיים במשרד הבראות. זה קיים בהזקקים אחרים.

מ. דה שליט: אם מישהו רוצה לחפש בבית מלון - יביא צו מבית-משפט ויסביר מה הוא רוצה לחפש בבית המלון. הרי לא יתכן שכל אחד יבוא ויחפש. הוא יכל גם לחפש בכל חדר בבית-מלון, כי גם חדר בבית-מלון לא יוגדר כדירה פרטית.

חוק תיירות צריך לגדיר את הזכויות והחובות. חוק תיירות צריך להיות חוק לעידוד תיירות ולא לפיקוח תיירות. החוק הוכן ב-1971 ואז היו תחת הרושם של "אובר בוקינג" (ריסום-יתר) כפי שזה היה. אבל, עוד הרבה שנים, אפילו אם התיירות תתאושש, לא נהיה באותו מצב, כי בינתיים בנו הרבה בתי מלון עם חדרים רבים.

נחוקק חוק כדי שידעו גורמי התיירות מה זכויותיהם ומתי סוכן יכל להיות סוכן נסיעות, ובצדו יהיה הפיקוח.

א. לבני: נדמה לי, שיש תהליך מקובל בעולם בעניני מסחר, יבוא ויצוא תיירות, וכאשר אדם נמצא בחו"ל אם הוא רוצה להתלונן, יש לשכת מסחר ויש גוף המברר תלונות. האם זה תופש גם לגבי ישראל? האם אדם מצרפת מתלונן על שרות רע שקיבל כאן, איך זה ביחס לבתי-מלון?

מ. דה שליט: אם יש לתיירים תלונות, הם פונים ללשכת התיירות. אם התייר רוצה להתלונן כשהוא מגיע כבר חזרה לחו"ל, הוא פונה לקונסוליה או ללשכת התיירות בחו"ל, ואלה מעבירים את התלונות לארץ.

יש תלונות שהן תלונות של טעם ושל דברים שאתה לא יכל לעסוק בהן מבחינת החוק. אם מישהו אומר שהאכל לא טעים במלון זה וזה, יבוא בעל המלון ויספר ויביא ספר שלם של תשבחות על הטעם של האכל במלון. אני חושב, שאנחנו צריכים לתת מקום לתלונות, בעיקר בגלל האופי של התיירות שלנו.

א. לבני: צריך לשחרר את התייר מהטיפול בתלונה ומספיק אם ימסור כתובת ביחס לתלונה.

מ. דה שליט : לפי החוק, התייר צריך להעיד בבית המשפט.

ק. ליכט : אני חותם על כל מה שנאמר, גם בישיבה הקודמת. אני רוצה להסתייג מנימה אחת ששמענו מהצד שלנו - האם החוק צריך להסדיר פרטים או הוא צריך להיות במשפטים מסוימים חוק מסמך.

יש דברים מסוימים, שקשה להסדיר אותם בחוק, אלא צריך להסדיר אותם מבחינה מקצועית לפי התנאים והנסיבות השונות. למשל, ענין הדירוג; לא היתי בעד זה שחוק שרותי תיירות יקבע דרגה כגון 4 ככבים או 5 ככבים ומה הקריטריונים. אנחנו רואים כמה זמן החוק הזה מונח על שלחן הכנסת. הזמנים השתנו והמושים השתנו, ואז מוכרחים לעבור את התהליך התחקיתי שוב, ובינתים המצב הוא בלתי נסבל.

לכן, כאן צריך להיות סעיף מסמך. אבל, השאלה היא את מי להסמך - פקיד במשרד התיירות או מועצה ציבורית אשר בה נמצאים אנשי מקצוע, והם יקבעו, תחת השגחה של משרד התיירות?

אנחנו בדעה שהדירוג - כפי שנהוג בשויצריה - צריך להעשות על ידי בתי המלון. אנחנו הצענו הקמת מועצה ציבורית מקצועית על סהרת הענף, אבל החלטותיה תהינה כפופות לאישור שר התיירות.

היו"ר י. הורביץ : אתה היית מסכים שזה יהיה כמו בשויצריה, ושאתם תחליטו?

ק. ליכט : כן.

היו"ר י. הורביץ : שאתה תעניק דרגה לבתי מלון חדשים?

ק. ליכט : אני סבור שהענין הזה יהיה יותר מחמיר מאשר קביעה על ידי משרד התיירות. הענף יחמיר יותר. גם כיום יש מועצה מיעצת והשר מוסמך להקים מועצות, והוא עשה זאת. אני יושב בוועדות אלה ולא היה מקרה שהרשות המוסמכת פעלה בניגוד למה שהחלט במועצה כזאת. זה יכל להיות גם אחרת. אבל, אין למועצה הזאת שום מעמד סטוטורי. זה גוף מיעץ. היה זמן שהמועצה היתה הרשות המוסמכת.

היו"ר י. הורביץ : מ.ד.ה שליט אמר שאין קריטריונים ברורים לקביעת דרגה של בית-מלון. האיש שמונה ע"י השר יכל לקבוע שבערב בית-מלון בדרגת 5 ככבים יכל להיות עם לובי כזה וכזה, ולעומת זה באזור תל-אביב הוא תובע תביעות מפליגות כדי שיקבל 5 ככבים, ובמטולה הוא יותר נוח בתביעות. זה יכל להיות שיקול לאומי, אבל יכל להיות גם שיקול שרירותי ביותר, ויכל להיות שבתל-אביב יקבעו קריטריונים שונים עם כוונות אישיות שונות. אם אתה משאיר את זה כמו היום, זה יכל להיות מצוין, אבל יכולות להיות גם עוולות נוראות.

ק. ליכט : אני מתנגד לזה שזה יוגדר בחוק, כי יוצר מצב שקשה לשנות אותו, ודוקא דבר כזה מוכרחים לשנות מדי פעם בפעם. לכן, אני מגיע לשאלה את מי צריך להסמך בענין זה. הדרישה שלנו היתה, שזה יהיה על סהרת הענף, כמו שיש לשכת עורכי-דין ויש לשכת רואי-חשבון. אנחנו סבורים, שלא יתכן שכל מה שניתן בסמכות פקיד או שר - אפשר להשאיר בידים בלתי מקצועיות. למה צריך הפקיד לקבוע מה יכל מלון "דן" לפרסם ומה לא?

היו"ר י. הורביץ : בענין הדירוג, אתה לא אומר שצריך להיות כפי שנהוג היום כשיש ועדה או מועצה, או כפי שמציע מ. דה שליט שיהיו קריטריונים ברורים. אתה אומר: לא, אסור לקבוע וצריך שתהיה גמישות.

ק. ליכט : הרשות המוסמכת, אחרי שנועצה במועצה הזאת, יש לה אפשרות לקבוע עקרונות הדירוג ואת הדרגה לכל מלון בהתאם לעקרונות. אנחנו את זה בודאי לא שוללים. אנחנו לא רוצים שתהיה ועדה שתגיד: היום אני מליט כך, מחר אני מחליט אחרת.

הכוונה היתה שהעקרונות של הדירוג ייקבעו ע"י מועצה ציבורית בכפיפה לשר, ובמסגרת אותם עקרונות מחייבים יקבע הגוף את הדרגה לכל מלון. אני רק התנגדתי שהדרגות ייקבעו במסגרת החוק.

מ.ד.ה של י"ט : אני לא בא להציע שהחוק יקבע שהחדר צריך להיות 8,5 מ"מ"ר. אבל, אני אומר שבתי המלון ידורגו לפי אחת מהשיטות שיבחרו לפי נתונים פיזיים, שהיחס בין החדרים לשטחים הציבוריים הוא כזה וכזה. זה בא כנגד זה שמלון ידורג לפי קריטריונים שהם לא אובייקטיביים כגון טיב השרות.

אינני יודע איך ממסלה יכולה להכנס לטיב השרות. זה עניין בעיתי. מכל מקום, שהחוק יקבע לפי מה קובעים. אם זה כפי שזה היום, לפי קריטריונים פיזיים של המלון, אם זה כך - שזה יהיה החוק. יחליטו כך או אחרת, אבל הדבר הזה צריך להיות מעוגן בחוק.

ק. ליכט : אולי כדאי שנגיש תזכיר לוועדה, כי יש ניואנסים שונים. אלה נושאים קונסראורסליים. עצם הדירוג, פנים לכאן ולכאן. אם זה רק עניין של הסמכת השר, יכולים גם את זה להתאים לנסיבות הזמן. אבל, אם זה כתוב בחוק, אז מוכרחים לדרג.

י. מודעי : אתה מסביר, שאולי לא צריך סיווג, או אתה מסביר מי תהיה הסמכות שתעשה את זה?

ק. ליכט : אני מסכים, אבל לא לפקיד שיעשה את זה. יש כאן סמכויות מקצועיות מפליאות. (קורא סעיף 8.מט.) זה לא מובן. לסוגי סוכני נסיעות, או לסוגי תיירים. יכל לבוא נציג השר ולהגיד שמוכרחים לשריין לסוכני נסיעות כך וכך ולבודדים כך וכך, אבל השר לא ישא בשום אחריות אם הוא טעה בחישוב ולא תבאנה הקבוצות. אם מנהל המלון קבע את החלוקה - הוא ישא באחריות.

ה. קולבי : היו תופעות שסוכני נסיעות עשו "בלוקינג" של חדרים והזמינו מראש את רוב החברים בבתי-מלון, ותייר בודד לא יכל היה להשיג חדר. אחר כך ביטלו נסיעות לכאן עקב זה שהשמועה פשטה בעולם שלא ניתן להשיג חדרים. אחר כך, בתי המלון סבלו, כי החלו ביטולים. המדינה סבלה מזה.

י. מודעי : לא מתקבל על הדעת, שמישהו במדינה יעשה "דוקא" למדינה ויפסיד כסף.

י. פורמן : צריך להכניס סעיף, שיעזור לנו. מה שהיה בשנת 71, כאשר היו תופעות של "בלוקינג" כאשר אלה שבקשו מקום 4-5 חדשים לפני כן לא קבלו מקום - את זה רצה משרד התיירות למנוע. הצרה היא שזה היה ב-71 כתופעה חד-פעמית ולפי זה מחוקקים עכשו חוק בשנת 76, אבל המצב הזה עוד שנים רבות לא יהיה טוב, לדאבונו.

אנחנו בקטנו, בזמנו, למנוע ממשרדי נסיעות לדרוש בכח ובלחץ את ה"בלוקינג" הזה. אבל, היום זה לא קיים.

ק. ליכט : סעיף 6.מט. זה עליה על מוקשים, מפני שאז יהיה ויכוח או בפני ועדה ציבורית או בפני בית משפט, מה זה סרוב סביר ומה זה סרוב לא סביר. בהמשך כתוב: "לא יתנה את הפסקת השרות בתנאים שלא הוגדרו בתקנות". הפסקת התנאים תלויה בפקיד ובשר שיקבע את התקנות, ולי אין השפעה על זה.

אומרים: אסור לכם להתנות מתן שרות לינה בהגשת אכל. זה יכל להיות בכון, אם מלון בתל-אביב אומר לאורח שהוא מוכרח לאכול אצלו אם הוא רוצה ללון אצלו. אבל, אם הוא מגיע לצפת בחדש אוגוסט והאורח רוצה לגור אצלו בחדר כפול, כשהוא בא בודד, והוא רוצה להשאר חדש ולא לאכול אלא רק ללון, אז בעל המלון בצפת יגיד: התנאי הוא שאתה צריך להיות לפחות עם ארוחת בקר או חצי פנסיון, כי יש למלון הזה אופי מסוים. זה צריך להיות מוגדר ע"י אנשי מקצוע, אם זה פנסיון, אם זה עונתי.

אנחנו רוצים שכל הכללים של התנהגות הוגנת יקבעו ע"י גוף מקצועי.

מ. דה שליט: יש אצלנו תופעה, שכל ארגון וולנטרי כמו התאחדות בעלי מלון, כמו התאחדות סוכני נסיעות, באיזה שהוא מקום שמחים שכל הדברים עוברים לממשלה, כי אז אין להם בעיות עם החברים שלהם. בא מישהו ואומר שחבר שלו הוריד את המחיר, ואתה לא יכל להגיד לו כלום, אלא: לך למשרד התיירות. או, ענין העמלות, הלא בתוך העסק הזה הם יודעים בדיוק מה מקבלים ומי מקבל. אבל, כשבא חבר ואומר: אתמול החלטנו לא לקבל עמלות, והנה מישהו לוקח - אומרים לו: לך למשרד התיירות.

הגיע הזמן להפוך את הקערה על פיה וצריך לתת לארגונים אלה שניים, אם רוצים שיהיה סדר במחירי מינימום. אני לא יכל לתאר לי איך הממשלה באה למישהו ושואלת: "למה אתה מוכר בזול?" אילוא לארגונים האלה היו שניים. אילוא בתי מלון היו מחלקים תמריצים, הם היו יכולים לעשות סדר בין החברים שלהם. אפשר היה להכניס הרבה סדר בענף. בסופו של דבר, אלה העומדים בראש הארגונים, רוצים את הסדר הזה. כלם באים בכל ישיבה ואומרים שצריך לעשות סדר. וזה אפשר רק אם יהיו שניים לארגונים האלה, ואז אפשר יהיה לפתור המון בעיות, כולל העמלות שיהיו בגבול כגון 10%.

היו"ר י. הורביץ: יש מועצות ייצור במשרד החקלאות, מועצת ייצור של כותנה, של חלב וכו'. הממשלה מיוצגת שם והעזרה הממשלתית עוברת דרך מועצת הייצור, כגון סובסידיה וכל עזרה שהיא. אתה מתכוון לדבר כזה?

מ. דה שליט: כן. המעמד שלנו זה אגודה עותומנית.

י. מודעי: ברורה לנו ההתנגדות שלכם לכל מיני סמכויות פורמליות וערעור בפני אותו גוף שהוא הקובע את התקנות. כל זה ברור. אבל, כשאנו מגיעים לא לאכיפה אלא כשאנו מגיעים לסעיפים המהותיים האם אתם אומרים: כל מה שמוצע להסדר בחוק צריך להסדיר אותו אבל לא באמצעות הממשלה אלא באמצעות גוף של בעלי מקצוע, או יחד עם הגוף של בעלי מקצוע, או שאתם אומרים שיש לכם גם התנגדות להתערבות בסעיפי השונים פרט לענין החדרים?

בתזכיר שלכם אתם אומרים שסעיפים אלה ואלה לא יכללו, בעוד שבסעיפים אלה יש תקנות הבאות להסדיר דברים שאתם רוצים להסדיר.

אני מבין, שאתם מכירים בזה שהנושאים האלה דורשים הסדר. אתם מציעים שההסדר יעשה כך: סעיפים ברורשם לבתי-מלון בנפרד. ענין הביקורת והענישה אתם מבקשים שזה לא יעשה ע"י משרד ממשלתי בלבד אלא יחד אתם באמצעות מועצה ציבורית או איגוד בתי המלון. זאת העמדה שלכם. זאת עמדתכם. ברור.

היו"ר י. הורביץ: אם יהיה צורך - ניפגש שוב.